

um undirbúning brúarbyggingar yfir Ölfusárós.

Flm.: Unnar Stefánsson.

Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að láta undirbúa byggingu brúar yfir Ölfusá á Óseyrarnesi og lagningu vegar, sem tengi Þorlákshöfn við þorpinn Eyrarbakka og Stokkseyri og nærsveitir.

Greinargerð.

Ríkisstjórnin hefur á fjárlögum þessa árs aflað sér heimildar til að taka til hafnargerðar í Þorlákshöfn erlent lán að upphæð 45 milljónir króna, og mun tæknilegum undirbúningi verksins verða lokið næstu daga.

Hafnargerð í Þorlákshöfn er þjóðhagslega mikilvægt verkefni, vegna þess að hún skapar skilyrði til útgerðar, sem er líkleg til að færa þjóðarþúinu hreinar auknar tekjur vegna aukinnar framleiðslu útflutningsvara. Þorlákshöfn liggur betur en aðrar hugsanlegar verstöðvar við beztu fiskimiðum við landið, og þaðan er arðvænlegust útgerð 20—50 tonna báta, en af þeirri stærð eru til í landinu margir bátar án fullrar afkastagetunýtingar.

Bætt útgerðarskilyrði í Þorlákshöfn gera kröfu til mikillar fjárfestingar í fiskvinnslustöðvum, framleiðslutækjum svo og íbúðarhúsum vegna skorts á vinnuafli þar að óbreyttum aðstæðum. Þar eru nú búsettir aðeins rúmlega hundrað manns, en umhverfis höfnina er að mestu eyðisandur og klappir. Hins vegar eru nokkru austar á strandlengjunni í gróðursælum sveitum handan Ölfusár þorpinn Eyrarbakki og Stokkseyri með meira en þúsund íbúa, sem búið hafa við ónóga atvinnu heima fyrir vegna breyttra atvinnuhátta í héraði og erfiðra hafnarskilyrða.

Að óbreyttum samgönguaðstæðum þykir sennilegt, að með öruggri aðstöðu í Þorlákshöfn muni útgerð bátanna flytjast þangað, en leggjast algerlega niður frá þessum þorpum. Í þeim eru nú fyrir hendi frystihús með 80 tonna vinnslugetu, geymslurými fyrir 500 tonn fisks, hjallarými, þurrkhus og önnur framleiðslutæki, ónotað íbúðarhúsnæði og mikið vinnuafli.

Er af þessu ljóst, að hagkvæmt muni að tengja hina nýju verstöð í Þorlákshöfn við þorpinn á suðurströndinni og hina þéttu byggð í nærsveitum austan árinna með heinu vegarsambandi. Slik samgöngubót mundi hvort tveggja í senn stórhæta skilyrði til áframhaldandi útgerðar frá Eyrarbakka og Stokkseyri vegna lendingaröryggis og minnka fjárfestingarþörf í Þorlákshöfn vegna í fyrsta lagi möguleika á hagnýtingu framleiðslutækja, sem fyrir eru á þessum stöðum, og í öðru lagi betri hagnýtingar vinnuafli með aukinni þátttöku íbúa þorpanna og nærsveita í framleiðslustörfum í Þorlákshöfn og skapa þannig þjóðhagslega hagkvæmari nýtingu framleiðsluþátta en ella gæti orðið.

Til viðbótar aukinni arðsemi við útgerð og aflavinnslu mundi beint vegarsamband yfir Ölfusárós hafa í för með sér verulegan sparnað vegna minni flutningskostnaðar. Stytztí vegur frá Þorlákshöfn til Eyrarbakka nú er 50 km, en mundi verða 12 km með tilkomu nefndrar brúar. Flutningaleiðin frá Þorlákshöfn til verzlunarmiðstöðvar héraðsins, Selfoss, mundi styttest um fjórðung, eða úr 36 km í 24 km, og samsvarandi til annarra byggðarlaga austan árinna. Hér er um að ræða mikilvæga hagkvæmni, því að um þessa einustu hafskipahöfn á allri suðurströnd landsins mun fara meginhluti vöruviðskipta héraðanna, bæði inn- og útflutningur, sem mun á næstu árum stóraukast með aukinni landbúnaðarframleiðslu, virkjun fallvatna og hveraorku til stóriðnaðar og hagnýtingu annarra náttúruauðlinda, sem er forsenda þeirrar skoðunar margra, að íbúafjöldi þessa héraðs muni á næstunni vaxa örar en í öðrum byggðarlögum landsins.

Fyrir því má fullvíst telja, að brú verði byggð á nefndum stað, en hins vegar álitamál, hvenær hagkvæmni og arðsemi slíkrar framkvæmdar verði talin nægileg til þess, að skynsamlegt sé að hefjast handa. Brú á Óseyrarnesi var tekin á brúalög árið 1953 og vegurinn að henni í tölu þjóðvega árið 1955. Vegamálaskrifstofan hefur gert nokkrar byrjunarathuganir á brúarstæðinu, og leiða þær í ljós, að undirstaða sé ákjósanleg, hraun þrjá metra undir venjulegu vatnsyfirborði, og að brúin þyrfti að vera 440 metra löng.

Við hin nýju viðhorf, sem nú skapast með tilkomu hafnar í Þorlákshöfn, er fullkomlega tímabært, að fram fari rannsóknir á tæknilegri hlið málsins og fjárhagslegri og annar nauðsynlegur undirbúningur, sem miði að því, að framkvæmdir geti hafizt í beinu framhaldi af þeim fyrsta áfanga, sem nú er fyrirhugaður af hinni mikilvægu hafnargerð í Þorlákshöfn, enda munu kostir hennar ekki njóta sín til fulls, fyrr en brú verður byggð á Ölfusárós, eins og hér er gert ráð fyrir.